

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«Təsdiq edirəm:»
Tədris məsələləri üzrə
prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov

"12" 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050116 "Tarix müəllimliyi"

Fakültə: Tarix-Coğrafiya və İncəsənət

Kafedra: Riyaziyyat və informatika

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Təhsildə İKT (Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Lənkəran Dövlət Universitetinin «Riyaziyyat və informatika» kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmiş (08.09.2024-cü il, protokol № 1) Bakalavriat səviyyəsinin 050117 - "Tarix və coğrafiya müəllimliyi", 050116 "Tarix müəllimliyi", 050103 "Coğrafiya müəllimliyi" ixtisaslarının İPF-B03- Təhsildə İKT fənni üzrə proqramı)

Kodu: IPF-B03

Tədris ili: III (2025-2026) **Semestr:** V (payız)

Tədris yükü cəmi: Auditoriya saati-45 saat (15 saat mühazirə, 15 saat seminar, 15 laboratoriya)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: b/m Fərzəliyeva Ülker Mirsamid qızı

E-mail ünvanı: ulker_salayeva@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər, H.Z.Tağıyev küçəsi, 3 sayılı korpus

Məsləhət günləri və saati: V gün saat 12⁰⁰.

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. R.Hümbətəliyev, A.Quliyev, Ç.Həmzəyev, K.Qasimova, A.Sadiqov.: İnformatika və təhsildə İKT, "Elm və təhsil", Bakı-2018
2. Z.Tağıyeva, S.Cəbrayılzadə, X.Əliyeva: İnformatikanın nəzəri əsasları, Bakı, 2017.
3. Ə.Pələngov, X.Novruzova: Microsoft Teams proqramında işləmək qaydaları, "Elm və təhsil", Bakı, 2020.
4. Z.Tağıyeva, S.Cəbrayılzadə: Kompüter şəbəkələri. Internet. Multimedia texnologiyaları, Bakı, 2017
5. Kərimov S., Həbibullayev B., İbrahimzadə T.: İnformatika (Dərs vəsaiti). Bakı, 2002.
6. Z.T.Məhərrəmov: Verilənlər bazası (MS Access2010, Delphi), Bakı, 2015.

Əlavə

1. S.Kərimov, B.Həbibullayev, T.İbrahimzadə, "İnformatika", Bakı, 2002.
2. C.Ə.Cəfərov, "İnformatikanın nəzəri əsasları", Bakı Dövlət Universiteti nəşri, 2015.
3. Ə.Ə.Əliyev, S.M.Qasimov, "İnformatikanın nəzəri əsasları", Bakı: Təhsil, 2010.
4. H.M.Şabanov, "Alqoritmlər və proqramlaşdırma əsasları", Bakı: ADPU, 2016.

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən hər hansı bir fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Təhsildə İKT tədris kursu Riyaziyyat və informatika kafedrası nəzdində müvafiq ixtisasların tədris planı və fənn üzrə proqram çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq, bu kurs bakalavr tələbələri üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi təhsil müddətinin V semestrində 45 saat (15 s. mühazirə, 15 s. seminar, 15 s. laboratoriya) nəzərdə tutulur.

Təhsil sisteminin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) əsasında təkmilləşdirilməsi informasiya cəmiyyətinin əsas xüsusiyyətlərindən biridir. Beynəlxalq standartlara uyğun keyfiyyətə yeni təhsil modelinin qurulması, vahid elektron təhsil məkanının yaradılması və təhsil sisteminin dünya təhsil məkanına inteqrasiya etdirilməsi vacib məsələlərdəndir.

Bu məqsədlə təhsil müəssisələrinin İKT avadanlığı, o cümlədən kompüter, noutbuk, interaktiv lövhələr ilə təchizəti, bütünlükdə təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması kompüter və İKT savadlılığı olan kadrların hazırlanmasını tələb edir.

Tədrisdə yeni texnologiyalardan istifadə təhsil prosesini xeyli sadələşdirir, onu dinamik və çevik edir, tədris prosesini individual proqram üzrə təşkil etməyə imkan verir. İKT ilə aparılan dərslər daha çox cəlbedici və yaddaqalan olur.

Qloballaşan dünyada təhsil sisteminin informasiya cəmiyyətinin tələblərinə uyğunlaşdırılması və bu məqsədlə informasiya cəmiyyətində təhsilin modernləşdirilməsi məsələlərinin həlli təhsildə İKT-dən geniş və səmərəli istifadə olunmasını tələb edir.

Təhsildə İKT kursu bir sıra məsələlərə (təhsildə idarəetmə, İKT infrastruktur, kadr məsələləri, elektron sənəd dövriyyəsi, distant təhsil, Elektron təhsil sistemləri və s.) – təhsilin bütün mərhələlərində İKT-nin səmərəli tətbiqinə dair metod və vasitələrin öyrədilməsinə həsr olunacaqdır.

Kursun əsas məqsədi təhsil sistemində İKT-nin tətbiqi ilə bağlı əsas prinsiplərin və onların inkişaf yollarının göstərilməsi və bu sahədə əsas məqsəd və vəzifələrin, fəaliyyət istiqamətlərinin, tətbiq olunmalı metod və mexanizmlərin öyrədilməsidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir. Qiymətləndirmə zamanı LDU Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilir;
 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında) aşağıdakı kimi aparılır:

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: *Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.*

X. Təqvim planı: *Mühazirə 15 saat, seminar 15 saat, laboratoriya 15 saat,*

Cəmi 45 saat.

№	Dərslərin mövzuları	müh	meşğ	Tarix
1	2	3	4	5
1	Təhsildə İKT-nin tətbiqinin müasir üsulları, əsas məqsəd, vəzifə və istiqamətləri. Plan 1. Azərbaycanda İKT informasiya cəmiyyətinin formalaşmasında Dövlət proqramları və tədbirləri. 2. Təhsildə İKT-nin tətbiqinin müasir üsulları, metodları. 3. İKT-nin təhsilə tətbiq istiqamətləri, əsas məqsədi və vəzifələr. 4. Süni intellektin təhsildə tətbiqi. Mənbə: [1-6]	2	2	
2	Mövzu №2. Təhsildə istifadə olunan İKT avadanlıqları və informasiya proseslərinin İKT vasitələri ilə reallaşdırılması. Plan 1. Kompüterlərin arxitekturası və ümumi quruluş prinsipləri. 2. Fərdi kompüterlərin (FK) əsas və əlavə qurğuları 3. Təhsildə tətbiq olunan İKT avadanlıqları 4. Informasiya anlayışı. Növləri və əsas xassələri. 5. Əsas informasiya prosesləri. İKT avadanlıqları ilə informasiya proseslərinin reallaşdırılması Mənbə: [1-6]	2	2	
1	2	3	4	5

3	Mövzu№3. Təhsildə tətbiq olunan proqram vasitələri. Plan 1. Kompüterin proqram təminatı. Sistem və tətbiqi proqram təminatı, onların təsnifatı. 2. Əməliyyat sistemi və növləri. 3. Instrumental vasitələr. 4. Təhsil yönümlü kompüter proqramları Mənbə: [1-6]	2	2	
4	Mövzu№4. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri. Plan 1. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri. 2. Microsoft Word mətn prosessoru və əsas xüsusiyyətləri. 3. MS Excel cədvəl prosessoru və əsas xüsusiyyətləri. 4. MS Excel-də funksiyalardan istifadə, sadə hesablamaların aparılması 5. MS Excel-də qrafik və diaqramların tərtib olunması 6. MS Power Point proqramının interfeysi Mənbə: [1-6]	2	2	
5	Mövzu№5 Elektron və multimedia tədris vasitələri və onların təsnifatı. Plan 1. Elektron və multimedia tədris vasitələri 2. Elektron imza, elektron hökumət, elektron sənəd dövriyyəsi. 3. Elektron lövhənin təlim prosesində rolu və imkanları. Mənbə: [1-6]	2	2	
6	Mövzu№6. Distant təhsilin təşkilinin xüsusiyyətləri və xarakteristikaları. Onlayn təhsil platformaları Plan 1. Şəbəkə anlayışı. Lokal və qlobal şəbəkə. Internet şəbəkəsi. 2. Distant təhsil. Distant təhsilin təşkilinin xüsusiyyətləri və xarakteristikaları. 3. Distant təhsillə məşğul olan müəssisələrin təsnifatı. Distant təhsilin atributları. 4. Onlayn təhsil platformaları. Internet xidmətləri. Mənbə: [1-6]	2	2	
7	Mövzu№7. Google alətləri və WEB 2.0 texnologiyalarının tədris prosesində istifadəsi. Plan 1. Google alətləri tədrisdə rolu (Google Classroom, Google Docs, Goggle Drive, Google Forms). 2. WEB 2.0 texnologiyalarının tədris prosesində tətbiqi. Mənbə: [1-6]	2	2	

1	2	3	4	5
8	Mövzu №8. Elektron Təhsil Sistemləri, onların xüsusiyyətləri, yaradılmasına və tətbiqinə qoyulan tələblər. Plan 1. Elektron Təhsil Sistemləri, onların xüsusiyyətləri 2. Elektron Təhsil Sistemlərinin yaradılmasına və tətbiqinə qoyulan tələblər. 3. Elektron Təhsil Sistemlərinin kompleks alt sistemləri və onların təyinatı. Mənbə: [1-6]	1	1	
	CƏMİ:	15	15	

№	Laboratoriya mövzuları	Saat	Tarix
1	Informasiya proseslərinin kompüterdə tətbiqi.	2	
2	Müasir kompüterlərin giriş-çıxış qurğularından istifadə qaydaları.	2	
3	Windows əməliyyatlar sisteminin işçi stolunun elementləri və əsas menyusu ilə işin təşkili.	2	
4	MS Word mətn redaktorunda sənədin yaradılması və çapı, cədvəllərlə işin təşkili.	2	
5	MS Excel cədvəl prosessorunda sadə cədvəl və hesabatların hazırlanması və çapının təşkili	2	
6	MS Excel cədvəl prosessorunda funksiyalardan istifadə, qrafik və diaqramların qurulması və tətbiqi	2	
7	MS Power Point elektron təqdimat proqramı vasitəsilə təqdimatların hazırlanması	2	
8	Google alətləri və WEB 2.0 texnologiyalarının tədris prosesində istifadəsi.	1	
	Cəmi:	15	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr Təhsildə İKT kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. İKT avadanlıqlarından və təhsildə lazım olan proqram təminatını məqsədamüvafiq şəkildə istifadə etmək bacarıq və vərdişlərinə yiyələnməlidirlər.

"Təhsildə İKT" fənninin tədrisi zamanı tələbələrə informatikanın müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. Fənnin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- təhsildə istifadə olunan İKT avadanlığında praktik iş,
- təhsil yönümlü proqram vəsaitlərindən istifadə,
- kompüter şəbəkələrində tədrisin praktik təşkili,
- şəbəkədə audio-video konfransların təşkili,
- proqramlaşdırma sistemlərində təhsil yönümlü əlavələrin hazırlanması,
- təhsildə elektron sənəd dövriyyəsinin aparılması,
- distant təhsil texnologiyasının mənimsənilməsi və tətbiqi, vərdişlərinin tələbələrə mənimsədilməsi.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

-İKT-nin tədrisə tətbiqi ilə bağlı qanunların və metodların məntiqini öyrənmək;

- İKT-nin tədrisin idarə edilməsində əsas vasitələrdən biri kimi xüsusiyyətlərinin dərk edilib öyrənilməsi;
- İKT-nin tədrisə tətbiqinin ümumi əsaslarının tədqiqatını aparmaq;
- Öyrənən tanış olur
- İKT-nin tədrisə tətbiqində məqsəd və vəzifələrlə;
- İKT-nin tədrisə tətbiqinin əlamət və prinsipləri ilə;
- İKT-nin tədrisə tətbiqi vəziyyətinin və bu prosesin inkişaf templəri və qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi və qiymətləndirilməsi ilə.

XIII. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları:

I. Kollokvium sualları (12-22 noyabr 2025-ci il tarixlərində keçiriləcək):

1. Azərbaycanda İKT informasiya cəmiyyətinin formalaşmasında Dövlət proqramları və tədbirləri.
2. Təhsildə İKT-nin tətbiqinin müasir üsulları, metodları.
3. İKT-nin təhsilə tətbiq istiqamətləri.
4. İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsədi və vəzifələri.
5. Süni intellektin təhsildə tətbiqi.
6. Kompüterlərin arxitekturası və ümumi quruluş prinsipləri.
7. Fərdi kompüterlərin (FK) əsas və əlavə qurğuları
8. Təhsildə tətbiq olunan İKT avadanlıqları
9. Informasiya anlayışı. Növləri və əsas xassələri.
10. Əsas informasiya prosesləri. İKT avadanlıqları ilə informasiya proseslərinin reallaşdırılması

II. Kollokvium sualları (08-18 dekabr 2025-ci il tarixlərində keçiriləcək):

1. Kompüterin proqram təminatı.
2. Sistem və tətbiqi proqram təminatı, onların təsnifatı.
3. Əməliyyat sistemi və növləri.
4. Instrumental vasitələr.
5. Təhsil yönümlü kompüter proqramları
6. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri.
7. Microsoft Word mətn prosessoru və əsas xüsusiyyətləri.
8. MS Excel cədvəl prosessoru və əsas xüsusiyyətləri.
9. MS Excel cədvəl prosessoru, funksiyalardan istifadə, sadə hesablamaların aparılması
10. MS Excel cədvəl prosessorunda qrafik və diaqramların tərtib olunması qaydaları.

XV. İMTAHAN SUALLARI

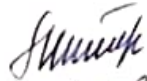
1. Azərbaycanda İKT informasiya cəmiyyətinin formalaşmasında Dövlət proqramları və tədbirləri.
2. Təhsildə İKT-nin tətbiqinin müasir üsulları, metodları.
3. İKT-nin təhsilə tətbiq istiqamətləri.
4. İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsədi və vəzifələri.
5. Süni intellektin təhsildə tətbiqi.
6. Kompüterlərin arxitekturası və ümumi quruluş prinsipləri.
7. Fərdi kompüterlərin (FK) əsas və əlavə qurğuları
8. Təhsildə tətbiq olunan İKT avadanlıqları
9. Informasiya anlayışı. Növləri və əsas xassələri.
10. Əsas informasiya prosesləri. İKT avadanlıqları ilə informasiya proseslərinin reallaşdırılması
11. Kompüterin proqram təminatı.
12. Sistem və tətbiqi proqram təminatı, onların təsnifatı.

13. Əməliyyat sistemi və növləri.
14. Instrumental vasitələr.
15. Təhsil yönümlü kompüter proqramları.
16. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri.
17. Microsoft Word mətn prosessoru və əsas xüsusiyyətləri.
18. MS Excel cədvəl prosessoru və əsas xüsusiyyətləri.
19. MS Excel cədvəl prosessoru, funksiyalardan istifadə, sadə hesablamaların aparılması.
20. MS Excel cədvəl prosessorunda qrafik və diaqramların tərtib olunması qaydaları.
21. MS Power Point proqramının interfeysi.
22. Elektron və multimedia tədris vasitələri.
23. Elektron imza, elektron hökumət, elektron sənəd dövriyyəsi.
24. Elektron lövhənin təlim prosesində rolu və imkanları.
25. Şəbəkə anlayışı. Lokal və qlobal şəbəkə.
26. Internet şəbəkəsi.
27. Distant təhsil. Distant təhsilin təşkilinin xüsusiyyətləri və xarakteristikaları.
28. Distant təhsillə məşğul olan müəssisələrin təsnifatı. Distant təhsilin atributları.
29. Onlayn təhsil platformaları.
30. Internet xidmətləri.
31. Google alətlərinin tədrisdə rolu.
32. WEB 2.0 texnologiyalarının tədris prosesində tətbiqi.
33. Elektron Təhsil Sistemləri, onların xüsusiyyətləri.
34. Elektron Təhsil Sistemlərinin yaradılmasına və tətbiqinə qoyulan tələblər.
35. Elektron Təhsil Sistemlərinin kompleks alt sistemləri və onların təyinatı.

"Təhsildə İKT" fənninin sillabusu 050116 **"Tarix müəllimliyi"** ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus **«Riyaziyyat və Informatika»** kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (08.09.2025-ci il, protokol № 1).

Fənn müəllimi:

b/m. Ülker Fərzəliyeva

Kafedra müdiri:

dos. Ruslan Həmidov